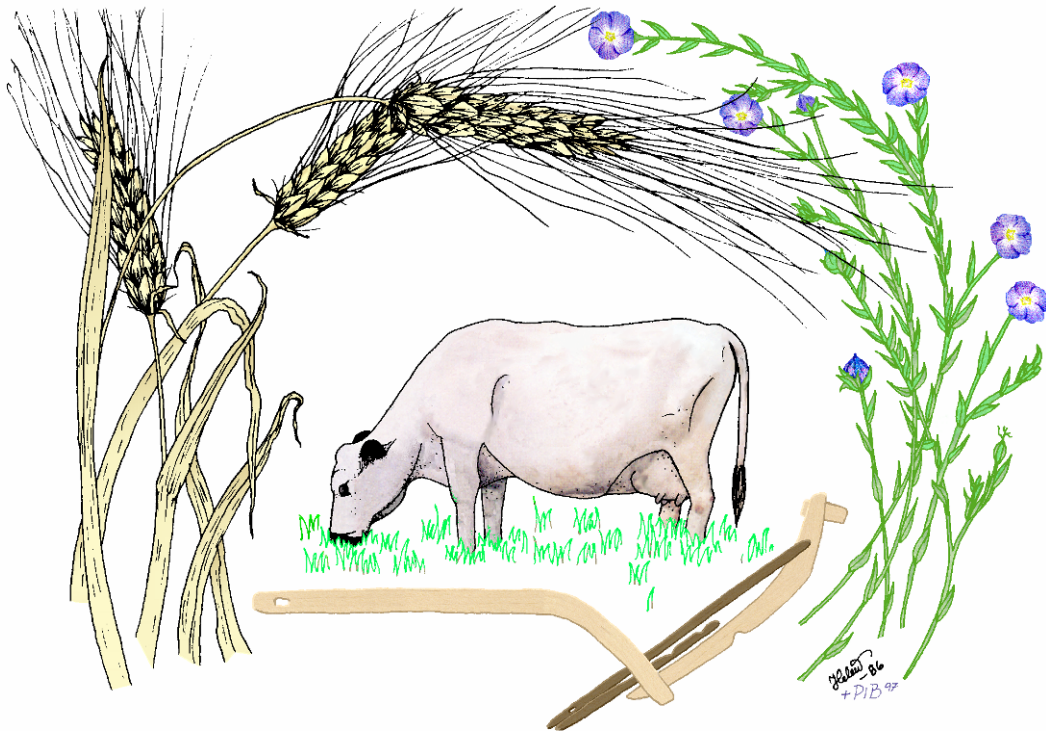

MILJÖARKEOLOGISKA LABORATORIET

RAPPORT nr. 2017-052

Makrofossilanalys av ett prov från en
hård inom Telestadshöjden,
RAÄ Växjö 447, Småland

Sofi Östman

INSTITUTIONEN FÖR IDÈ- OCH SAMHÄLLSSTUDIER

Makrofossilanalys av ett prov från en härd inom Telestadshöjden, RAÄ Växjö 447, Småland

Sofi Östman, Miljöarkeologiska laboratoriet, Umeå universitet

Bakgrund

Ett bulkprov har mottagits och analyserats för makrofossil. Provet är insamlat av grävpersonal i samband med undersökningen. Materialet är taget i en härd och är en del av ett större område med härdar i en miljö där det i närheten finns ett antal rösen och stensättningar. Mängden härdar i detta område öppnar upp möjligheten att de tillkommit i samband med rituella aktiviteter kring dessa gravar. Det brända materialet i dessa härdar är därför av intresse.

En liknande analys från härdar i närområdet har presenterats i en tidigare rapport, MAL Rapport nr 2017-050.

De frågeställningar som ligger till grund för analysen är framförallt fokuserade på funktion av härden och huruvida dess innehåll kan vara spår av aktiviteter i anslutning till gravarna, exempelvis offer. Målet för denna undersökning är att fördjupa kunskapen kring lämningar i gravmiljö och fastställa bevarandebeståndet för lämningarna.

Uppdragsgivare är CMB Uppdragsarkeologi AB och kontaktperson har varit Caroline Hulting Lindgren.

Provbehandling

Innan analys förvaras proverna i torkrum (+30°) tills all fukt försvunnit. Provernas volym mäts innan materialet vattensållas och floterar med sållar på 2 mm och 0,5 mm. Materialet genomsöks samt artbestäms under stereolupp med hjälp av referenslitteratur (Cappers, Bekker, & Jans 2006, Jacomet 2006) och laboratoriets referenssamling. Enbart förkolnat material tillvaratas och analyseras arkeobotaniskt. Övrigt makrofossilt material såsom träkol, ben och snäckor plockas ut och presenteras tillsammans med det botaniska materialet. Vid artbestämning av träkol har den del av trädet mest passande för analys plockats, dvs. yttre årsringar, kvistar m.m. samt det träslag med lägst egenålder. Analys utförd av Sofi Östman

Resultat

Det framplockade och analyserade materialet består dels av växtmakrofossil men även annat av intresse. En bit bränd lera, 250 ml skörbränd sten, träkol och 3 brända benbitar.

Ogräsmaterialet utgörs nästan uteslutande av våra vanligaste åkerogräs såsom penningört, åkerbinda, pilört, svinmålla, småsnärjmåra, gräs och glim/blära. Det är högväxande arter vi finner på åkrar och som kan komma med in från åkern tillsammans med de odlade grödorna.

Det odlade materialet utgörs av flera arter och en stor del av de framplockade kärnorna var kraftigt fragmenterade och svåra att bestämma. Några gick ändå att identifiera till naket korn, korn, havre, speltvete och brödvete. Även axdelar av emmer/spelt plockades fram, något som inte är lika vanligt att finna. Förutom sädeskorn, dök det även upp två frön av hirs. Artsammansättningen avspeglar ett material hemmahörande under slutet av bronsåldern-början av järnåldern då vi har bland annat den äldre formen av korn, dvs naket korn samt äldre skalveten och hirs.

Generellt tenderar härddar i boplatsmiljö ge några brända ben, sädeskorn och lite ogräsfröer, något som även finns i detta material. Vad som är trevligt i denna härd är att vi har så pass rikt material. Huruvida det är spår av en specifik aktivitet eller en fråga om bevaring får lämnas öppet. Möjligt är att det här är spår av härdens sista (och kanske enda?) användning. För framtida analyser är det rekommenderat att även göra fosfatanalys och magnetisk susceptibilitet på materialet för att kunna spåra intensitet i eldning och ytterligare faktorer som kan hjälpa till att öka förståelsen av platsen och anläggningarna.

Referenser

- Cappers, R. T., Bekker, R. M., & Jans, E. J. (2006). *Digitale Zadenatlas van Nederland - Digital seed atlas of the Netherlands*. Groningen: Barkhuis publishing & Groningen University Library.
- Jacomet, S. (2006). *Identification of cereal remains from archaeological sites*. IPAS, Basel University.

Tabell 1. Resultat

		Ogräs								Odlade växter										
		<i>Thlaspi arvense</i>	<i>Chenopodium album</i>	<i>Fallopia convolvulus</i>	<i>Persicaria lapathifolia</i>	<i>Galium spurium</i>	<i>Spergula arvensis</i>	<i>Poaceae</i>	<i>Silene sp.</i>	<i>Panicum miliaceum</i>	<i>Avena sp.</i>	<i>Cerealia fragment</i>	<i>Cerealia</i>	<i>Triticum dicoccum/spelta Rachis</i>	<i>Triticum spelta</i>	<i>Triticum aestivum</i>	<i>Hordeum vulgare</i>	<i>Hordeum vulgare Var. Nudum</i>	Volym före	Volym efter
A.nr	MAL nr	Penningört	Svinmålla	Åkerbinda	Pilört	Småsnärjmåra	Åkerspergel	Gräs	Glim/Blåra	Hirs	Havre	Sädeskornfragment	Sädeskorn	Axdel av emmer/speltvete	Speltvete	Brödvete	Korn	Naket korn		
A37	17_060_001	1	10	1	1	3	2	1	1	2	3	36	10	4	1	1	4	4	3 L	40 ml

MAL

Miljöarkeologiska laboratoriet

Umeå universitet

901 87 UMEÅ

<http://www.idesam.umu.se/mal/>

mal@umu.se